

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravništvo in ekspediceja v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementiških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 9.

V Ljubljani, v četrtek 13. januarija 1898.

Letnik XXVI

Mirno kri!

»Narod« nadaljuje svojo herostratsko akcijo proti slovenski slogi in spravi.

Doslej zaletaval se je le v katoliško-narodno stranko, duhovščino in »klerikalce« pavšalno. Mi smo dobro vedeli, da nas je s tem hotel le izzivati. Za »Narodom« stoječa oseba zasleduje jasen namen, spraviti našo stranko z vednim zabavljanjem v jezo, tako, da bi nakrat rekla: »S takimi ljudmi se ne pogajamo dalje, mi odstopimo od vseh nadaljnjih pravnih poskusov.«

Toda katoliško-narodna stranka ni se dala izzvati — izjavili smo, da vstrajamo na poti, katero smo po resnem in treznem prevdanku iz ljubezni do svojega naroda in skrbi za njegovo prihodnost nastopili.

»Narod«, videč, da katoliško-narodna stranka vkljubu vsemu izzivanju vstraja pri rodoljubnem početju, moral je izumiti kaj novega, novo sredstvo, da izrine katoliško-narodno stranko s poti miru in sprave.

To novo sredstvo porablja v včerajšnjem listu, objavljajoč »Glas iz ljubljanskega meščanstva«, ki mrgoli najsurovejih osebnih napadov zoper — uprizaritelja in dušospravne akcije, državnega poslanca dr. Šusteršiča.

Namen tega postopanja je preprozoren, da ga ne bi pameten človek takoj spoznal.

Dr. Šusteršič je voditelj pravne akcije. »Narod«, oziroma oseba, katero ta list repre-

zentuje, sprave noče, ker mu kompanija s Schweglom in enacimi — eksistencami bolje ugaja. Ta oseba, koje izključno glasilo je »Narod«, je pa slučajno tudi sotrudnik pri spravi i. s. jeden najvažnejih, ker je načelnik deželnozbovskega kluba narodne stranke.

Če tedaj ta oseba po svojem glasilu dr. Šusteršiča osebno žali, bode poslednji v svoji užaljenosti odstopil od pravne akcije, ker se ne bode več hotel pogajati s svojim razžaljivcem, in potem pade vse v vodo, — tako si je mislil napominani »prvak«.

Toda človek misli — kedo drugi pa obrne. Res je velikanska žrtev za poštenjaka, mirno pogovarjati in pogajati se z možem, ki se ne straši najostudnejega orožja — obrekovanja — in ki je baš to orodje nedavno rabil proti njemu samemu. Toda dr. Šusteršič je mož, ki bode iz čiste ljubezni do svojega naroda tudi to žrtev prinesel. Mi vemo, da bode to storil in nadejamo se, da bode prišla ura, ko bode večkrat omenjena oseba, ki stoji za »Narodom«, srčno obžalovala, da je blatila ime dr. Šusteršiča radi tega, ker se pošteno in neumorno prizadeva za spravo mej kranjskimi Slovenci, za slogo in spravo, katere je danes slovensko ljudstvo tako potrebno, kakor slepec vida!

Toraj mirno kri! Ne se izzivati dati! Slovensko ljudstvo, ki želi in hoče imeti slogo in spravo, naj bode prepričano, da poklicani voditelji pravne akcije obdržijo vsemu izzivanju »Naroda« nasproti mirno kri in neumorno vstrajajo

pri svojem domoljubnem prizadevanju, spraviti deželnozbovske slovenski stranki.

V času, kakor današnji, ko valovje sovražnega orkana buta z večjimi silami nego kedaj preje ob zidovje slovenstva, ne sme odločevati nikak drug ozir, nego edino le oni na korist, blagor in bodočnost celokupnega slovenskega naroda.

Štajerski Slovenci in koroški slovenski oratar, zavedni rojak Goričan in smrtnopogumni branitelji že skoro izgubljene in vendar — če gledamo v daljšo bodočnost jugoslovanstva — velevažne Tržaške pozicije, — vsi, vsi brez izjeme so nam enako blizo — in Bog nas varuj, da bi se mej naš majhni narod zasejal nesrečni separatizem po topografičnih mejah. To bi bil začetek našega narodnega pogina. Slovensko ljudstvo v celoti, to je tisto politično telo, za kojega blagor in bodočnost moramo skrbeti. Položaj slovenskega ljudstva pa je danes tak, da mora sleherni zastaviti vse svoje sile, da rešimo slovensko zemljo slovenstvu. Obupni klici odmevajo od jezikovnih mej, mi čujemo njihov glas — pomoč naj jim damo. Toda kako? Duševno in gmotno pomoč potrebujejo branitelji slovenskih mej — mi na Kranjskem pa potrošamo duševne in gmotne sile za mejsebojni boj. Tako ne gre več dalje — tako ne sme več biti. In da tako več ne bode, to ima v rokah slovensko ljudstvo samo!

LISTEK.

† Župnik Kneipp.

(Konec.)

16. junija se je še spovedal in hotel drugi dan, v praznik sv. Rešnjega Telesa, sprejeti sveto obhajilo. Zvečer se mu je hudo poslabšalo. Brzjavili so po ravnatelja M. Schmida v Monakovo, ki je res kmalu prišel. Ta mu je ob 10. uri podelil sveto olje. Po noči dušila ga je huda, težka sapa. Bil je do zadnjega pri zavesti in poznal okolu stoječe. Včasih je vprašal, koliko časa bo še trpelo. 17. junija zjutraj po 4. uri pa se je začel polagoma smrtni boj. Trajal ni dalje ko 15 minut in ni bil posebno hud. Iz župnišča poklicali so k umirajočemu njegove tri nečakinje. Tako je dal blagi mož svojo dušo Stvarniku. V koru dominikank brala se je med tem sv. maša za umirajočega. Koj za to mašo pa druga za umrlega.

Poglejmo še, kaj je spravilo neumornega, velikodušnega in požrtvovalnega moža v grob! Bil je to neke vrste rak, zdravniki ga imenujejo tuma. Napravil se mu je med mehurjem in zdoljno hrbtenjačo. In to že najmanj pred poldrugim letom. Res je ves ta čas izgledal bolj slabo, toda bolečin ni čutil, ker otekline, raku podobna, ni še bila velika. Vsled visoke starosti pri bolniku na operacijo ni bilo misliti, in bi tudi ne bila mnogo

koristila. Le bolečine bi mu bila podaljšala, ker se ta bolezen navadno povrne. V zadnjih tednih je pa bolezen napredovala kaj hitro. Zastrupila mu je kri; poleg tega pa ni mogel želodec nobene jedi več prenašati in tako je popolnoma oslabil.

V soboto dne 19. junija so ga raztelesili. Možgani so tehtali 1325 gramov, bili so prav lepi, zavoji jasni in krepki, brazde globoke. — Pljuča bila so na koncu strjena in oba dela vkup zraščena. Videlo se jim je, da so bila nekdanj bolna, kajti kakor vemo, je Kneipp kot dijak prav hudo kri bljuval.

Voda ga je ozdravila, sledi na pljučih so pa ostale. — Srce je bilo silovito povečano, srčne mišice jako debele. Bilo je 13 cm. široko, 8 cm. visoko. Jedna polovica dokaj večja ko druga. Teh-talo je 560 gramov.

Velika žalost polastila se je fare Wörishofen, ko je naznanil veliki zvon, da župnika ni več med živimi. Vse je bilo mirno in tiho, vse žalovalo. Črne zastave vihrale so raz javna in zasebna splotja. Tudi nebo je žalovalo. Sivi oblaki so se podili sem ter tja po nebu, bril je oster veter in metal dež ob hiše. Blizo tisoč brzjavk obvestilo je v kratkem ves omikani svet, da je preminul njegov dobrotnik, Kneipp. Ravno toliko in še več brzjavk pa je zopet prišlo v Wörishofen, naznanjat, da sočuvstvuje svet z onimi, ki so po Kneippovi smrti osiroteli.

V hodniku samostana položili so mrtveca na oder. Na sto in sto ljudi se je kar trlo tu, mnogi so jokali in glasno vzdihovali. Saj je bil marsikomu rajni župnik res oče, kakor so ga tako radi imenovali. Ob 3. uri popoldne pa so truplo prepeljali v mrtvašnico na novem pokopališču, za katero je rajni daroval lep, umeten križ in križev pot.

Nepregledna je bila vrsta pogrebcev. Najprej so šli šolarji, za njimi korakala so društva Wörishofenska z zavitimimi zastavami, potem usmiljeni bratje in duhovščina, na to voz z mrličem. Za krsto so šli dr. Baumgarten, nečakinje in drugi sorodniki. Sledile so domače žene ter tujci, ki so sem prišli zdraviti se. Po končanih cerkvenih obredih izpostavili so mrtvo truplo v mrtvašnici.

Nešteti venci prihajali so uro za uro. Najdražje cvetice, katere je dal letni čas, povezale so zveste in dobre roke, da okrase dostojno grob rajnega. Med tem cvetličjem pa je ležal in spaval spanje miru rajni, glavo nekoliko nagnjeno na desno, v bledih rokah molek, križ in šopek rož. Poleg tega bil je listek z napisom: »Natrgal, povezal in kot zadnji pozdrav poslal njegov škof.« Obraz bil je upadel, kazal je pa še vedno isti odločni izraz ko prej v življenju. Pred krsto molili so duhovniki in redovnice. Tudi drugih ljudij velika množica je molila za večni mir in pokoj rajnega.

Dan pogreba bil je 21. junij. Otožno in za-

Nekoliko pojasnil o novem davku.

Lansko leto nam je odločilo dvoje novih davkov: rentni davek in osebni dohodninski davek.

a) Rentni davek se bode pobiral od vsega naloženega kapitala, bodi si v državnih papirjih ali hranilnicah, bodi si v zasebnih posojilih. Pri državnih obligacijah večinoma že država sama pri (okrajšanem) izplačevanju obresti odtegne davek, istotako tudi hranilnice same od vlog plačujemo rentnino, naj že bo iz svojega ali na račun vložnikov, toraj za obresti iz tega imetja ni treba polagati posebnih napovedi. Pač pa je naznaniti inozemske vrednostne papirje in privatna posojila, od katerih upnik dobiva obresti. Rentni davek zadeva posameznike, pa tudi družbe, zavode, ustanove i. d.

b) Osebni dohodninski davek (Personaleinkommensteuer) zadene le posamezne fizične osebe, in to brez razločka vsakterega, čegar čisti letni dohodek presega 600 gld. Osebe z dohodkom nad 600 do 1000 gld. so napovedi proste, nikakor pa ne davka, katerega jim odmeri posebna komisija. Kdor ima na leto čistega dohodka nad 1000 gl., je zavezan svoje dohodke in stroške vsako leto v januarju po podatkih pretečenega leta napovedati pri davčni administraciji (ozir. pri okrajnih glavarstvih). Svetovati bi bilo, da to store tudi oni, katerih letni prihodki ne dosega tisoč gold.; s tem si pridobe pravico, voliti člane v davčno komisijo, pa tudi olajšajo komisiji opravilo, morda celo v svojo korist, ker komisija ima pravico po svojem mnenju ceniti prihodke in določevati davek posamezniku. Pole za napoved se dobivajo pri davčni administraciji, oziroma pri okrajnih glavarstvih.

Ker sestava napovedi zlasti prvo leto marsikateremu duhovniku prizadeva težkoče, podajamo tu vsled izraženih želja nekatera pojasnila, ki se ve da niso za vsake posamezne slučaje in ne povsem dovršena, ki pa vendar, kakor upamo, v obče zadostujejo.

V smislu postave se bode duhovnikom dohodnina določila na podlagi fasije z nekaterimi premembami.

Letni dohodek duhovnikov obstoji približno iz naslednjih prihodkov:

1. Prosto stanovanje. To se mora ceniti primerno lokalnim razmeram. V to svrhu se cenijo le oni prostori, katere duhovnik rabi za svojo osebo in osebno postrežbo, ne pa prostori, ki mu služijo za uradna opravila (arhiv, pisarna, izpraševalna soba, i. d.) tudi ne stanovališča poslov, ki so župniku z velikimi kmetijami potrebni. Ako se kje v župnišču nahaja zasilna šola, ali cerkvenikovo stanovanje i. d., naj se pri cenitvi tudi to odračuni.

2. Dohodek od zemljišč naj se navede po fa-

molklo naznanjali so zvonovi farne in samostanske cerkve, da kmalu pride ura, ko se bode treba ločiti od telesnih ostankov dragega pokojnika. Požarna bramba je z vrvmi napravila špalir zaradi velike gnječe. Kmalu po 9. uri začel se je premikati sprevod od samostana proti pokopališču. Tu so položili krsto na voz in štirje konji peljali so rajnega še jedenkrat po Wörishofenu, da bi zadnjič obiskal svoje ovčice, kakor je to tolikrat v življenju storil. Pogreba udeležilo se je do 60 duhovnikov, med njimi več višjih dostojanstvenikov, kakor dva generalna vikarija, dva vseučiliščna profesorja itd. Grob je bil napravljen pod velikim križem. Ko pride sprevod na pokopališče in se začno cerkveni obredi, ko so spustili črno, priprosto, le z medenim križem okrašeno krsto v grob in je duhovnik zagnal prsti nanjo, da je zamolklo zabobnelo ter vsem pretresalo mozeg in kosti, začeli so ljudje ihteti in jokati. Saj so izgubili najdražje, kar je imel Wörishofen. Dva duhovnika govorila sta na grobu svojemu tovarišu slovo, povdarjala sta njegove vrline, pred vsem pa njegovo človekoljubno prizadevanje za zboljšanje in telesno prerojenje človeštva. Kneipp ni hotel prav za prav družega, kakor ljudi utrditi na telesu, privedi jih do zmernega in naravi primerne, priprostega življenja gledé hrane, obleke in stanovanja. Po govorih položila so razna odposlanstva ogromno število vencev na grob. Potem pa so se podali pogrebeci k slovesni črni sv. maši

siji. Dobro pa bo, ako si nadarbenik za naprej natančno zapisuje letne prihodke in stroške.

3. Ustanove po fasiji, razven tega pa se navedejo tudi one ustanove, ki se v kongruo ne smejo vštovati.

4. Štolnina po fasiji, pa s prištetim onim zneskom, ki se pri kongruo ne všteta.

5. Vsi v fasiji še posebej naznanjeni dohodki od cerkve, ali občine, bodi si pod katerimkoli imenom.

6. Bira po fasiji, pri premembah bode razmerno določila komisija.

7. Dopolnilo kongruo po fasiji.

8. Osebno premoženje, t. j. dohodek iz lastnega posestva (hiše in zemljišča i. d.), pa tudi obresti iz naloženega denarja, privatnega posojila, obligacij, od katerih se rentni davek še posebej plačuje.

9. V rubriki F (»drugačni dohodki«) se navede znesek prostovoljnih darov, kateri se vsako leto ponavljajo, nikakor pa ne izvanredna darila v posameznem slučaju.

Med redne stroške se prištevajo izdajki po fasiji. Pri novo nastavljenih se odšteje tudi nastalnina (Anstellungstaxe), plačilo od dekreta, vojaška taksa, izdajki, ki so s kmetijo in z uradnim poslovanjem združeni; ker se dohodnina vsako leto posebej odmerja, naj se navedejo tudi slučajne nesreče pri polji, živinoreji i. t. d.

Kdor pa noče vseh teh podatkov v napovedi na drobno razkladati, z adosti postavi, ako le skupni čisti dohodek, katerega je pretečeno leto imel, k rubriki »skupni dohodki« zapíše in spodej svoje ime podpiše. Za se pa naj ima vsakdo sestavljen podroben račun, da bo brez ovire mogel komisiji dati pojasnila, če bi jih ta od njega zahtevala.

Skraini obrok, do katerega naj bodo napovedi pri uradu vložene, je 31. januarija. Kdor dotlej napovedi ne položi, zgubi pravico voliti v komisijo, in ako mu dohodki presegajo tisočak, bo kaznovan radi zamude, kdor pa napačne podatke navaja z namenom, davščini se odtegniti, zapade hujši denarni globi. Posebno ostra kazen zadene pa člane komisije, ako bi kateri razkril kaj privatnih tajnosti komu.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. januarija.

Češko-nemška sprava. Z današnjim dnem se prične v češkem deželnem zboru razprava o jezikovnem vprašanju in s tem ob enem tudi poskus za dosego sprave mej Čehi in Nemci. Pot jim je nekako pripravila Gautscheva vlada. Sedaj se pripravlja Gautsch že za drugo akcijo. Takoj ko je dovršil delo na Češkem, poskusil bo svojo srečo na Moravskem. Poslanci obeh strank so prejeli že dotična vabila h konferenci na Dunaj. Govorilo se bo o tem, kakor v poprejšnjih posveto-

v farno cerkev. Nad Kneippom zagrnila se je zemlja in krije njegove zemske ostanke. Le dela njegova so ostala in tvorijo lepši in trajnejši spomenik, kakor oni, ki ga nameravajo njegovi častilci postaviti iz marmorja ali bronu.

Še nekaj. Zadnje Kneippove besede so bile: »Molite za-mé« Ko bi vsi tisti, ki so po njegovih osebnih nasvetih ali pa po njegovih knjigah dosegli zdravje, zanj le jeden očenaš izmolili in mu tako izkazali svojo hvaležnost, bil bi tudi to lep spomenik, h kateremu tudi najrevnejši lahko pripomore.

Ime Kneippovo ostane nepozabljeno do najpoznejših rodov. Saj je bil on velik dobrotnik človeštva. In če se svet tega preje ni tako zavedal, zavedal se bo zdaj, ko ga več ni. Pa popraviti moramo te besede. Svet se morebiti ni hotel tega zavedati in sicer zato, ker je bil Kneipp katoliški duhovnik. Slednjič mora vendar le priznati tudi katoliškemu duhovniku človekoljubje, ki pa pokojnemu ni bila samo fraza, marveč srčna zadeva. Videli smo v raznih potezah njegovega življenja vedno hrepenenje in notranjo silo, pomagati bližnjemu.

Če nam v drugem ni dano in mogoče posnemati Kneippa zaradi različnosti življenjskih razmer in stanu, posnemamo ga lahko vsi v tej čednosti, vsi namreč lahko pomagamo bližnjemu iz krščanske ljubezni in usmiljenja. Storimo to!

vanjih, kako namreč rešiti narodnostno vprašanje.

V moravskem deželnem zboru so vložili včeraj češki in nemški poslanci celo vrsto samostalnih predlogov, ki se vsi več ali manj ozirajo na narodnostno vprašanje. Glavne zahteve so naslednje: Spremeni naj se volilni red za deželni zbor, in sicer tako, da se razširi volilna pravica, razdelé volilni okraji po narodnosti, razširijo mestni volilni okraji s predkrajji, trgi, odpravi volilno pravo trgovinske zbornice, pomnoži število kmečkih poslancev tako, da ne odpade na noben volilni okraj več nego 30.000 prebivalcev, da se vrše volitve tajno in določi vsak kraj z več nego 250 prebivalci za volilni kraj, konečno, da se spremeni volilna pravica za veleposestvo. Osnujejo naj se nadalje okrajna zastopstva, izvede popolna jezikovna enakopravnost in enakoveljavnost v vsem javnem življenju. Ustanoviti je češko vseučilišče in tehniko, preosnovati češko srednje šolstvo, izdati zakon, ki bo obsegal določilo glede šol manjšin, ter pazi na to, da se v ljudske šole vsprejemajo le taki otroci, ki so večji učnega jezika. Nasproti temu češkemu predlogu zahtevajo Nemci po poslancu dr. Fuxu, da se uvedó narodne kurije z veto-pravico v nekaterih važnejih vprašanjih, da se razdeli deželni šolski svet v dve narodni sekciji ter okrajni šolski sveti po narodnih skupinah, da se ustanové šole za manjšine na deželne stroške, ter konečno, da se ustanovi nemško vseučilišče in preosnujejo tehnika, srednje, obrtne in poljedelske šole. Poleg tega zahtevajo Nemci še odpravo jezikovnih naredeb in pa uravnava jezikovnih razmer pri avtonomnih oblastih. Predlog Nemcev glede spremembe volilnega reda za deželni zbor se pa v glavnem strinja s predlogom čeških poslancev. Kakor se kaže, so zahteve obeh strank precej različne in bo treba torej precej truda in dogovorov, predno se doseže sporazumljenje.

Esterhazy oproščen. Kakor se nam je včeraj brzojavno sporočilo, je oprostilo pariško vojno sodišče majorja Esterhazyja v deloma javni, deloma tajni razpravi vsake kazni, ker se mu ni moglo dokazati, da je kriv dejanj, katerih so ga obdolžili njegovi nasprotniki. S tem pa je ob enem tudi znova potrjena obsodba žida Dreyfusa, ki je obsojen v dosmrtno ječo. Vkljub temu pa ta vsestransko zamotana, z mnogovrstnimi sleparijami in prevarami spojena zadeva še ni popolno rešena. Prijatelji Dreyfusovi še vedno trdijo, da je ta nedolžen, in skušajo spraviti na dan nove stvari in dokaze proti njegovi obtožbi. Stvar, za katero se tukaj gre, je velevažnega pomena. Dognalo se je, da so se ponarejevala tajna vladna pisma, načrti vojaških iznajdb in druge jednake strategične stvari ter dopošiljale seveda proti mastni nagradi sosednim državam. Dolgotrajna razprava je sicer pokazala, da je pri tem najbolj prizadet Dreyfus, vendar je pa več ko gotovo, da je imela ta zvitá židovska glava več pomočnikov v vojaških in tudi civilnih krogih, katerim pa seveda še ne morejo priti do živega. Esterhazyja so prijeli zato, ker je znan kot izvrsten ponarejevalec podpisov in ker kot lahkoživec potrebuje vedno precej drobiža. Razprava pa je pokazala, da se tudi njemu ne more do živega, in sodišče ga je oprostilo soglasno. V krogu njegovih prijateljev je zavlada vsled tega velika radost, priredili so mu velike ovacije, nasproti je pa židovska klika zelo poparjena, ker se ji je izjalovil najbrže zadnji poskus. Zadeva je toraj za sedaj rešena, vendar pa trdijo nekateri francoski listi, da ne sme ostati pri tem in treba siliti dalje, dokler ne zavlada popolna jasnost. Podkupovalo, sleparilo in goljufalo se bode toraj še nadalje, ker imajo bogati židovski krogi za to vse potrebne zmožnosti, toda popolno pojasnena ta zadeva najbrže ne bode nikoli, ker žid je zvit.

Angleški načrti v Aziji prodirajo sicer polagoma toda vedno bolj v javnost. Kar se tiče Kitaja, je naznanil lord Balfour, da interesi Anglije niso teritorijalne, marveč komercijalne narave. Angliji je mogoče škodovati prvič s tem, ako zunanje velevlasti pritiskajo na kitajsko vlado, da izdá Angležem in njih interesom škodljive, ob enem pa dotičnim velevlastim koristne naredbe. Tu se meni posebno take države, ki se pečajo s trgovino takih izdelkov, s katerimi se pečajo v prvi vrsti Angleži ali glede katerih imajo oni prvo in izključno pravico. Druga pot, katere bi se ve-

levlasti še lahko poslužile na škodo Angležem, bi bila ustanovitev carinskih postaj in carinske meje. Toda Anglija, pravi nadalje lord, bo storila vse, da onemogoči vsako tako nakano. Še krajše je izražena ta misel v nastopnem stavku »Pol. Corr.«: Kitajci se morajo zavezati, da v bodoče ne dovolijo nobeni vlasti ne teritorialnih, ne trgovin-političnih predprav. Za to uslugo so voljni Angleži dovoliti Kitaju 16 milijonov posojila proti k večjemu 3 odst. obrestim. Anglija ima denar in denar je sveta vladar. Poleg tega pa stegujejo Angleži roko tudi po Perziji in prav verjetno je, da so vsa poročila, ki so dosedaj še nekako temna, v tesni zvezi z načrti angleške vlade, kako se udomačiti tudi na tem kosu azijske zemlje.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. januarija.

(Javno mnenje.) »Narod« sedaj objavlja razne glasove o slogi, večidel vse proti slogi. Za te dopise pa »Narod«, kakor je dejal, ne prevzame nobene odgovornosti, pisec pa tudi nobene, ker ni podpisan. Take izjave nimajo torej po našem mnenju prav nobene cene. — Menimo pa, da bi se javno mnenje najtočneje pokazalo na shodih, ki bi se v ta namen sklicali. — Želimo torej, da se tak javen shod kar najhitreje skliče tudi v Ljubljani, potem se bo pokazalo, kako pravo meščanstvo sodi o poskusih za vzajemno delo. Tak shod nam je potreben, da se pokaže, koliko meščanstva še stoji za »Narodovim« herostratstvom, s katerim se krčevito oklepa zveze s Schwegelnom.

(Dr. Šustersič in njegovi volilci.) Včerajšnji »Narod« priobča članek, ki je poln surovosti proti osebi drž. poslanca dr. Šustersiča. Mej drugimi budalostmi pisec tudi trdi, da dr. Šustersič radi tega deluje za spravo, ker — se boji za svoj državnozbornski mandat! Čujte in strmite, volilci voditelja državnozborne delegacije, ki ste mu dné 15. marca 1897 brez vsake agitacije skoro enoglasno poverili svoje častno zaupanje! Risum teneatis amici — ki veste, koliko napora je še vedno bilo potreba, pripraviti dr. Šustersiča do tega, da je zopet sprejel poslanstvo. Naj se vendar oglasijo tisti volilci dr. Šustersiča, ki mu ne zaupajo! Pisec pa, ki pravi, da »pozna g. dra Šustersiča do dna njegove duše in značaja« — naj gre poslušat, kako trava raste!

(Osebne vesti.) Dr. I. Tomišek, advok. koncipijent, je napravil te dni z odliko odvetniški izpit v Trstu. — Grajščak g. M. Kump je izvoljen načelnikom centralnega odbora za tržiški okraj.

(Štajerski deželni zbor) je imel včeraj četrto sejo. Došlo je 150 prošenj, ki so bile razdeljene posameznim odsekom. Posl. Wagner je s tovariši predlagal, da se uravnajo mrliški ogledi. Poslanec Reiter in tovariši predlagajo, da se zakonitim potom vpelje prisilno škropljenje vinogradov proti peronosperi. Posl. knez Liechtenstein izjavi, da se povsod volijo v odseke isti člani, katere po določenem ključu naznani ta ali ona stranka. Toda v zadnji seji večina ni volila nekaterih določenih članov njegove (konservativne) stranke. To postopanje je razžaljivo za stranko, zato se tudi izvoljeni člani ne bodo vdeleževali posvetovanj v odsekih. Dež. glavar odgovarja, da mora po § 15 poslovnega reda vsak poslanec vsprejeti izvolitev v odsek, ako ga ne opravičujejo važni vzroki, o čemer glasuje zbornica. — Pri glasovanju je bil vsprejet predlog, da smejo člani konservativne stranke izstopiti iz odsekov. Nato je baron Rakitansky utemeljeval predlog o znižanju obresti od hipotečnih posojil pri štajerskih hranilnicah.

(Drugi redni koncert »Glasbene Matice«) je privabil včeraj v sokolsko dvorano »Narodnega doma« sicer lepo število glasbenih prijateljev iz mesta in dežele, vendar dvorana ni bila tako polna, kakor bi bilo želeli glede na zanimiv program in natančno proizvajanje. Marsikoga je pač oplašilo megleno vreme in blatna pot. Smelo pa trdimo, da je bil vsak navzočnik izvestno zadovoljen z uspehom. Najprej nam je sviral vojaški orkester, pri katerem je sodelovalo tudi nekaj matičarjev, Beethovenovo simfonijo v Es. To vam je razsežna skladba v štirih oddelkih, ki priča o živahnosti glasbene fantazije svojega mojstra in o genijalnem instrumentovanju njegovem. Ugajal nam je najbolj zadnji oddelek prav zaradi sliko-

vite melodijoznosti svojega motiva. Da so k ugodnemu vspehu pripomogli neutrudni sviratelji, treba vsekako omenjati, kajti delo se je završilo šele v jedni uri. — V drugi točki je pokazal g. Julij Junek svojo umetnost, s katero izvablja najfinejših glasov orodju, ki sicer ni v prvi vrsti koncertnih godal. Pokazal nam je v vzorni tehniki, kaj premore umetna roka cellista. Topeče in drobeče glasove v najvišjih in najnižjih legah je pričaral iz strun in to z neko lahkoto, da je bilo misliti, kakor da se igra s svojim instrumentom. Pohvalno omenjamo, da je sviral dovolj močno, hraneč vseskozi svojo vlogo v ospredju: vsak poslušalec je čutil, da ima pred seboj solista. — Največji uspeh pa si je priborila zadnja točka: Karol Bendlov »Sveti večer«. Besede je priredil po narodni povesti češki pesnik Erben. Skladatelj je plastično naslikal posamne prizore, jih umetno razdelil mej posamne soliste in cele zборе, a tudi orkestrovemu spremstvu je odmenil lep del živahnosti, s katerim nas uvaja v posamne prizore. Reči moramo, da tako velikanskega zbora menda še ni postavila »Glasbena Matica« na torišče svojih koncertov. Pevski oder je bil poln do zadnje pedi. Zdelo se nam je tudi, da je nastopilo mnogo mladih močij, katere si je vzgojil že novi koncertni vodja, trudoljubivi gospod Josip Čerin. V prvi vrsti gré torej njemu zahvala, da se je velikansko delo zvršilo na občno zadovoljnost. Solistinje gdč. Mira Dev in Ana Lapajne so pohvalno premagale vse težkoče in z lahkoto ohranile se na površju svojih vlog. Gosp. baritonist pa ni tako izrecno premagal moči orkestra. Velikansk pa je bil vtisek vsega združenega mešanega in moškega zbora, katerega je z mnogo spretnostjo vladal koncertni vodja. Občinstvo zatorej ni skoparilo z zasluženim pohvalo in zlasti odlikovalo požrtvovalnega kapelnika. Tej pohvali se pridružimo i mi, želeč, da se na tej vršini obdrži tudi v bodoče naša »Glasbena Matica«.

(Slovenski poslanci v deželnem zboru tržiškem) so imeli posvetovanje in so sklenili, kakor poroča »Edinost«, da se ne udeleže razprav v tem zasedanju ter da opravičijo ta svoj ukrep v spomenicah, izročeni dež. glavarju in ces. namestniku.

(Na mestu venca) na grob župnika borovniškega J. Oblaka je podaril g. Alojzij Zorman, molar v Ljubljani, 3 gl. za Jeranovo dijaško mizo. Bog plačaj.

(Iz Zaplane.) 11. januarija. Pretečeno leto bilo je za malo župnijo Zaplana velepomenljivo, kajti cerkvene slavnosti vrstile so se nekako zaporedoma. Najprej je bilo posvečenje cerkve, potem blagoslovljenje svetega križevnega pota in nazadnje sveti misijon od 1. do 9. januarija, ki je nekako staro leto končal in novo začel. Ko se je sezidala nova cerkev, bilo je pač umestno, da se prenovijo tudi srca vernikov, tempelji božji. In temu namenu ustregel je, kakor upamo, tudi sveti misijon v polni meri. Tega nas že prepričuje obilna udeležba. Dasi je župnija zelo raztresena, dasi le slabe poti vodijo do župne cerkve, vendar smemo reči, da je bila vsaka hiša pri vseh treh vsakdanjih pridigah zastopana. Seveda, hvaležni moramo biti za to v prvi vrsti ljubemu Bogu, ki nam je podelil tako ugodno vreme v tem poznem času, ki je pa zato baš najugodnejši bil. Ravno to vreme in lepa prilika privabila je tudi mnogo obiskovalcev iz sosednih župnij, tako da je število poslušalcev od dne do dne rastlo. Obhajanih je bilo vseh skupaj 900, torej dve tretjini več, kot je domačih obhajancev. In da se je ta pobožnost tako lepo vršila, pripomogli so v drugi vrsti goreči krasni govori znanih misijonarjev iz družbe Jezusove, č. gg. o. Doljaka in Vrhovca. Njim bodi torej tudi tu še jedenkrat izrečena prisrčna zahvala za obilen trud, katerega sta imela. Bog le daj, da bi ta pobožnost obilen sad rodila, da bi srca vernih župljanov, sedaj prenovljeni tempelji božji, nikdar ne bila več oskrunjena, ampak stanovitna ostala v živi veri in zvestobi do njega.

(Rudečim kričačem je vendar enkrat spodletelo.) Iz Idrije, 12. jan.: Devetega januarja imelo je pogrebno društvo sv. Jožefa v Idriji svoj občni zbor. Predsednik društva, gospod France Kos, je z lepim nagovorom zborovanje otvoril; potem je gospod predsednik nam razjasnil društveno stanje za leto 1897. Društvo jako lepo napreduje, kar nam dokazuje število udov, ki je tako veliko, da

se lahko prišteva najmočnejšim društvom slovenskim. Društvo šteje 3616 udov, to je pač veliko število, s katerim se lahko ponaša naše majhno, obožno, rudarsko mestice Idrija. V letu 1897 je neizprosna smrt pobrala nam 79 članov, pristopilo je pa 144 novih. Dohodki pretečenega leta znašajo 3892 gld. 45 kr. Stroški všteti, kar se je tudi v hranilnico vložilo, znašajo 4268 gld. 61 kr. Pri pogrebem društvu sv. Jožefa pa imamo Idrijčani tudi veliko, v resnici bratsko podporo. Žalibog, da se tudi v drugih podjetjih tako ne podpiramo. Če pomislimo na majhne kr., ki jih ubogi delavec, član tega društva, plačuje na mesec in to je od 6 do 15 kr. sploh po starosti pri vstopu, in še to vplačevanje traja le toliko časa, da vplača 40 gld., potem je prost. Če pa član poprej umre, nego je vplačal omenjeno svoto, dobijo njegovi ostali, mož za ženo, ali žena za možem ali pa sorodniki ravno tako celo svoto 40 gld. izplačanih, če je bil rajni le šest mesecev ud tega društva. Samo ob sebi se lahko ume, kako prav nam pridejo ti gld., ker revščina je pri nas vedno doma, v boleznih še večja, in če nam enega od dragih smrt vzame, ga že vsaj lahko spodobno pokopljemo in stroške plačamo. Gospod predsednik pojasnil je nam, koliko so v 1897. letu umrli člani vplačali. Po 40 gld. je vplačalo 23 umrlih udov; od 30 do 40 gld. je vplačalo 3 umrlih udov; od 20 do 30 gld. je vplačalo 10 umrlih udov; od 10 do 20 gld. je vplačalo 20 umrlih udov; od 5 do 10 gld. je vplačalo 14 umrlih udov; od 1 do 5 gld. je vplačalo 9 umrlih udov. Pa to še ni vsa podpora, ki jo imamo iz tega društva. Pretečeno leto umrlo je tudi 99 otrok, katerih stariši so udi tega društva, tako se je tudi od vseh umrlih otrok starišem po 5 gld. izplačalo. Vzlic tolikim stroškom ima društvo konec 1897. leta z inventarjem vred skupnega premoženja 22.807 gld. 22 $\frac{1}{2}$ kr. Z letom 1898 stopilo je društvo v 28. leto svojega obstanka, in ves ta čas so društvo vodili pošteni možje, ki so delovali v blagor društva in nam v korist. Izrekamo jim za ves njih trud najtoplejšo zahvalo. Bog jih ohrani še mnogo let! Ko je nam tako gospod predsednik društveno stanje razložil, potem se je začela vršiti volitev odbora; tedaj je zrasel našim rudečkarjem greben. Oni so mislili, da bodo ves stari odbor ovrgli in same svoje pristaše na njih mesto postavili. Tem kričačem je najbržeje blagajna zadišala; kaj ne da, skoraj 23.000 gld. — lepa svotica. Mogoče ste mislili, da je prišel že čas razdelitve; če ste to mislili, gotovo niste v pravo pratiko gledali. Mislili so, da imajo zmago v pesteh, a padli so nizko, akoravno so bili vse svoje strune napeli. To je bilo teptanja in kričanja, da smo se v resnici bali, da bodo popokali kot žabe, a vse je bilo zaman. Pa kdo bi si mislil, da imajo naši soc. dem. tako slab vid. Ko so videli, da je bila na naši strani velika večina, katera se je odločevala po vzdigovanji rok, pa so le trdili, da je večina na njih strani. Poslužili so se vseh pripomočkov, po obe roki so kviško stegali, še noge bi bili radi vzdignili, ko bi le zamogli v zraku viseti. Zelo jih je bil ohrabil nagovor njih predsednika, ki se je nekako takole glasil: sit in pa set, set in pa sit, potem je pa končal. Zmaga bila je na naši strani in odbor je ostal nespremenjen. Do zdaj so nas soc. dem. imenovali potolčene, zdaj pa upam, da sami prevzamejo za nekaj časa to ime.

(Za železničarje.) Železniško ministerstvo je ukazalo vsem ravnateljstvom državnih železnic, da morajo skrbeti za primerno opravilo in uravnavo vojašnic, v katerih bivajo železničarji. Poskrbeti se mora v prvi vrsti za umivalnice, kuhinjske peči in orodje. Ta ukaz se je naznanil tudi zasebnim železnicam. — Dalje je železniško ministerstvo odposlalo uradnika v Nemčijo, da ondi prouči naredbe in pravila glede dnevne delavne dôbe

(Gibanje v Idriji) je bilo zadnje dni prav močno. Toliko društev — koliko občnih zborov! Tudi duhovniki smo se zganili. 10. t. mes. smo imeli pri gospodu dekanu prav zanimivo konferenco z glavnim razpravljanjem o novem dohodninskem davku. Duhovnik ima zlasti prav pogosto s tem opraviti, ko se ljudje k njemu zatekajo. Kdor ima količkaj smisla za naše dni, spoznava potrebo tacih posvetovanj. Sešlo se je na vabilo dekanovo lepo število duhovnikov z naših hribov. Čez mesec dnij imamo zopet konferenco s prav zanimivim vspehom.

